

8419/24

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	27 март 2024 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2024) 143 final
Относно:	Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА за частично спиране на прилагането на Договора за Енергийната харта между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и всяко юридическо лице, притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус, както и всяка инвестиция по смисъла на Договора за Енергийната харта, която е инвестиция на инвеститор от Руската федерация или от Република Беларус

Приложение: COM(2024) 143 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 27.3.2024 г.
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за частично спиране на прилагането на Договора за Енергийната харта между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и всяко юридическо лице, притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус, както и всяка инвестиция по смисъла на Договора за Енергийната харта, която е инвестиция на инвеститор от Руската федерация или от Република Беларус

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ПРЕДМЕТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Настоящото предложение се отнася до решението за частично спиране на прилагането на Договора за Енергийната харта (ДЕХ) между Евратом и всяко юридическо лице, което е притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус и което няма съществена стопанска дейност в зоната на договарящата се страна, в която то е учредено, както и всяка инвестиция по смисъла на ДЕХ, която е инвестиция на инвеститор от Руската федерация или от Република Беларус.

2. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

ДЕХ е многостранно търговско и инвестиционно споразумение, приложимо за енергийния сектор, което беше подписано през 1994 г. и влезе в сила през 1998 г. ДЕХ съдържа разпоредби за защита на инвестициите, търговията и транзита на енергийни материали и продукти, както и механизми за уреждане на спорове. ДЕХ създава също така рамка за сътрудничество в областта на енергетиката между участващите в него договарящи се страни. ЕС е страна по ДЕХ¹, заедно с Евратом, някои държави членки, както и Япония, Швейцария, Турция и повечето държави от Западните Балкани и бившия СССР, с изключение на Русия² и Беларус³.

Съгласно член 17, параграф 1 от ДЕХ всяка договаряща се страна си запазва правото да откаже предимствата по част III от ДЕХ на юридическо лице, ако то се притежава или контролира от граждани или поданици на трета държава и ако това юридическо лице не осъществява съществена стопанска дейност в зоната на договарящата се страна, в която то е учредено.

Освен това съгласно член 17, параграф 2, буква б) от ДЕХ всяка договаряща се страна си запазва правото да откаже на инвестиция предимствата по част III от ДЕХ, ако отказващата договаряща се страна установи, че тази инвестиция е инвестиция на инвеститор от трета държава, по отношение на която отказващата договаряща се страна приема или запазва в сила мерки, които i) забраняват сделки с инвеститори от тази държава; или ii) биха били нарушени или заобиколени, ако предимствата, предвидени в част III от ДЕХ, са предоставени на инвеститори от тази държава или на техните инвестиции.

От март 2014 г. насам ЕС постепенно налага санкции срещу Руската федерация, първоначално в отговор на незаконното анексиране на Крим и Севастопол и умишленото дестабилизиране на Украйна. На 23 февруари 2022 г. ЕС разшири обхвата

¹ Решение 98/181/ЕО, ЕОВС, Евратом на Съвета и на Комисията от 23 септември 1997 г. за сключването от Европейските общности на Договора за Енергийната харта и на Протокола за Енергийната харта относно енергийната ефективност и съответните екологични аспекти (ОВ L 69, 9.3.1998 г., стр. 1—116).

² На извънредното заседание на Конференцията за Енергийната харта от 24 юни 2022 г. беше отнет статутът на наблюдател на Руската федерация.

³ На извънредното заседание на Конференцията на Договора за Енергийната харта от 24 юни 2022 г. беше отнет статутът на наблюдател на Беларус и бе прекратено временното прилагане на ДЕХ от страна на Беларус.

на санкциите в отговор на признаването на неконтролираните от правителствените сили райони на украинските Луганска и Донецка област и разпореждането за навлизане на руски въоръжени сили в тези райони. След 24 февруари 2022 г., в отговор на военната агресия на Русия срещу Украйна, ЕС разшири значително обхвата на санкциите. В списъка със санкции бяха включени значителен брой лица и организации и бяха приети безпрецедентни мерки, целящи да отслабят икономическите ресурси на Русия, да я лишат от важни технологии и пазари и да ограничат значително способността ѝ да воюва.

Успоредно с това режимът на санкции на ЕС по отношение на Република Беларус беше разширен в отговор на участието на страната в агресията на Русия срещу Украйна. Това е в допълнение към санкциите, насочени срещу Република Беларус, които вече бяха в сила. Санкциите съдържат редица финансови, икономически и търговски мерки.

Нито Руската федерация, нито Република Беларус са договарящи се страни по ДЕХ. Инвеститорите от тези държави обаче биха могли да използват корпорации, установени на територията на договаряща се страна по ДЕХ, за да твърдят, че Евратом или нейните държави членки са действали в разрез със задълженията за защита на инвестициите, предвидени в ДЕХ, и по този начин да започнат производства за уреждане на спорове между инвеститор и държава срещу Евратом или нейните държави членки.

Действията на Евратом и тези на нейните държави членки са в съответствие с ДЕХ и другите съответни споразумения и във всеки случай исковете по отношение на такива мерки са изключени съгласно приложимите инструменти и общото международно право. Независимо от това е целесъобразно да се предприемат допълнителни процедурни стъпки, за да се избегнат производства за уреждане на спорове между инвеститор и държава срещу Евратом или нейните държави членки съгласно ДЕХ.

3. ПРЕДЛОЖЕНИ МЕРКИ

Член 17 от ДЕХ позволява на договарящите се страни да отказват предимствата по разпоредбите на ДЕХ за защита на инвестициите на инвеститори от държави, които не са договарящи се страни, които се стремят да злоупотребяват с ДЕХ, като предявяват инвестиционни искове чрез фиктивни дружества или относно мерки, които се отнасят до санкции („отказ за предоставяне на предимства“).

Целесъобразно е да се направи позоваване на член 17, параграф 1 от ДЕХ и да се откажат предимствата по част III от ДЕХ на всяко юридическо лице, което е притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус и което няма съществена стопанска дейност в зоната на договарящата се страна, в която то е учредено. Също така е целесъобразно тези предимства да бъдат отказани на всяка инвестиция по смисъла на ДЕХ, която е инвестиция на инвеститор от Руската федерация или от Република Беларус при обстоятелствата по член 17, параграф 2, буква б).

Отказът за предоставяне на предимства съгласно член 17 предполага частично спиране на действието на ДЕХ и следва да бъде изпълнен от Комисията чрез издаване на публична декларация от името на Евратом и всички държави членки, които са договарящи се страни по ДЕХ.

4. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Договорът за Евратом не съдържа разпоредба, равностойна на член 218, параграф 9 от ДФЕС, за решенията на Съвета за спиране на прилагането на дадено споразумение. Когато действието на споразумение, сключено от Евратом, като например ДЕХ, трябва да бъде спряно, се прилагат процедурите, предвидени в член 101 от Договора за Евратом.

В член 101, параграф 1 от Договора за Евратом се предвижда: „Общността може, в рамките на своите правомощия, да поема задължения чрез сключване на споразумения или договори с трета държава, международна организация или гражданин на трета държава“.

В член 101, параграф 2 от Договора за Евратом се предвижда: „Тези споразумения или договори се договарят от Комисията в съответствие с директивите на Съвета; те се сключват от Комисията с одобрението на Съвета, който се произнася с квалифицирано мнозинство“.

Позоваването на член 17 от ДЕХ води до частично спиране на действието на ДЕХ, а именно на част III от ДЕХ относно насърчаването и защитата на инвестициите, по отношение на инвеститори от Руската федерация и Република Беларус. Поради това правното основание за предложеното решение е член 101, параграф 2 от Договора за Евратом.

5. ПУБЛИКУВАНЕ НА ПРЕДВИДЕНИЯ АКТ

Тъй като декларацията по член 17 от ДЕХ ще спре прилагането на ДЕХ от Евратом и всички държави членки, които са договарящи се страни по ДЕХ, е целесъобразно тя да бъде публикувана в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за частично спиране на прилагането на Договора за Енергийната харта между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и всяко юридическо лице, притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус, както и всяка инвестиция по смисъла на Договора за Енергийната харта, която е инвестиция на инвеститор от Руската федерация или от Република Беларус

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално член 101, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Договорът за Енергийната харта („Споразумението“) беше сключен от Евратом с Решение 98/181/ЕО, ЕОВС, Евратом на Съвета и на Комисията от 23 септември 1997 г. за сключването от Европейските общности на Договора за Енергийната харта и на Протокола за Енергийната харта относно енергийната ефективност и съответните екологични аспекти (ОВ L 69, 9.3.1998 г., стр. 1—116) и влезе в сила на 16 април 1998 г.
- (2) Съгласно член 17, параграф 1 от Споразумението всяка договаряща се страна си запазва правото да откаже предимствата по част III от Споразумението на юридическо лице, ако то се притежава или контролира от граждани или поданици на трета държава и ако това юридическо лице не осъществява съществена стопанска дейност в зоната на договарящата се страна, в която то е учредено.
- (3) Съгласно член 17, параграф 2, буква б) от Споразумението всяка договаряща се страна си запазва правото да откаже на инвестиция предимствата по част III от Споразумението, ако отказващата договаряща се страна установи, че тази инвестиция е инвестиция на инвеститор от трета държава, по отношение на която отказващата договаряща се страна приема или запазва в сила мерки, които i) забраняват сделки с инвеститори от тази държава; или ii) биха били нарушени или заобиколени, ако предимствата, предвидени в част III от Споразумението, са предоставени на инвеститори от тази държава или на техните инвестиции.
- (4) Съюзът постепенно наложи ограничителни мерки (санкции) срещу Руската федерация, първоначално в отговор на незаконното анексиране на Крим и Севастопол и умишленото дестабилизиране на Украйна. Съюзът разшири

обхвата на санкциите в отговор на признаването на неконтролираните от правителствените сили райони на украинските Луганска и Донецка област и разпореждането за навлизане на руски въоръжени сили в тези райони. В отговор на военната агресия на Русия срещу Украйна Съюзът разшири значително обхвата на санкциите.

- (5) Успоредно с това режимът на санкции на Съюза по отношение на Република Беларус беше разширен в отговор на участието на страната в агресията на Русия срещу Украйна.
- (6) Нито Руската федерация, нито Република Беларус са договарящи се страни по Споразумението. Инвеститорите от тези държави обаче биха могли да се опитат да използват корпорации, установени на територията на договаряща се страна по Споразумението, за да твърдят, че Евратом или нейните държави членки са действали в разрез със задълженията за защита на инвестициите, предвидени в ДЕХ, и по този начин да започнат производства за уреждане на спорове между инвеститор и държава срещу Евратом или нейните държави членки.
- (7) Действията на Евратом и тези на нейните държави членки са в съответствие с ДЕХ и другите съответни споразумения и във всеки случай исковете по отношение на такива мерки са изключени съгласно приложимите инструменти и общото международно право. Независимо от това е целесъобразно да се предприемат допълнителни процедурни стъпки, за да се избегнат производства за уреждане на спорове между инвеститор и държава срещу Евратом или нейните държави членки съгласно ДЕХ.
- (8) Член 17 от Споразумението позволява на договарящите се страни да отказват предимствата по разпоредбите на Споразумението за защита на инвестициите на инвеститори от държави, които не са договарящи се страни, които се стремят да злоупотребяват със Споразумението, като предявяват инвестиционни искове в горепосочените ситуации („отказ за предоставяне на предимства“).
- (9) Целесъобразно е да се направи позоваване на член 17, параграф 1 от Споразумението по отношение на всяко юридическо лице, което е притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус и което няма съществена стопанска дейност в зоната на договарящата се страна, в която то е учредено. Също така е целесъобразно да се направи позоваване на член 17, параграф 2, буква б) по отношение на всяка инвестиция по смисъла на Споразумението, която е инвестиция на инвеститор от Руската федерация или от Република Беларус при предвидените в посочената разпоредба обстоятелства.
- (10) Отказът за предоставяне на предимства съгласно член 17 от Споразумението предполага частично спиране на действието на Споразумението и следва да бъде изпълнен от Комисията чрез издаване на публичната декларация по приложението към настоящото решение от името на Евратом и всички държави членки, които са договарящи се страни по Споразумението,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. Одобрява се отказът на Европейската общност за атомна енергия по член 17, параграф 1 от Договора за Енергийната харта да се предоставят предимствата по част III от Споразумението на всяко юридическо лице, което е притежавано или контролирано от граждани или поданици на Руската федерация или на Република Беларус и което няма съществена стопанска дейност в зоната на договарящата се страна, в която то е учредено.
2. Одобрява се отказът на Европейската общност за атомна енергия по член 17, параграф 2, буква б) от Договора за Енергийната харта да се предоставят предимствата по част III от Споразумението на всяка инвестиция на инвеститор от Руската федерация или на Република Беларус при обстоятелствата, описани в посочената разпоредба.

Член 2

Одобрява се издаването от Комисията на декларацията в приложението.

Член 3

Адресат на настоящото решение е Комисията.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*